Patriciu Vlaicu

Împlinirea omului în viața de familie

Presa universitară Clujeană

Împlinirea omului
în viața de familie

Patriciu Vlaicu

Împlinirea omului în viața de familie

Presa Universitară Clujeană
Cluj-Napoca
2020

Referenți științifici: **Pr. prof. univ. dr. Ștefan Iloaie**
Pr. conf. univ. dr. Cristian Sonea

ISBN: 978-606-37-0992-0

Tehnoredactare Pr. Lect. dr. Răzvan Perșa

Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. Hasdeu, nr. 51
400371, Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@ubbcluj.ro
codruta.sacelean@ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

La împlinirea a 50 de ani de viață și mai bine de 27 de ani de căsătorie și de slujire clericală, dedic această carte familiei mele: soției Adriana, copiilor: Ioana, Vasile și Maria, părinților, nașilor și bunicilor, vii și adormiți.

Bruxelles, 21 august 2020

Cuvânt înainte

Apropiindu-mă de împlinirea vârstei de 50 de ani, în inima mea s-a născut o întrebare pe care o consider foarte importantă: dacă mi-ar cere Dumnezeu să aleg o singură zi din trecutul vieții mele care să rămână exact așa cum a fost ea trăită, care ar fi aceasta?

Într-o clipă am recunoscut-o. Este fără nicio îndoială ziua în care mi-am cunoscut soția. Era în prima jumătate a lui octombrie a anului 1992, în biblioteca Facultății de Teologie Ortodoxă din Cluj. Aceea zi mi-a marcat întreaga viață într-un mod în care nu mi-aș fi închipuit vreodată. De atunci a început ceva ce nu poate fi explicat în cuvinte. Pe zi ce trecea simțeam că suntem făcuți unul pentru altul și bucuria întâlnirii se vădea a fi încununată de o complementaritate care se exprima în multe și minunate forme. Când am simțit că persoana pe care am întâlnit-o este cea pe care o așteptam și pentru care mă rugam de când m-am deșteptat la credință, nu am ezitat să-mi exprim clar sentimentele și mi-am făcut cunoscute intențiile serioase. După nici trei luni ne-am făgăduit unirea pe veșnicie, iar nunta noastră a avut loc la începutul lunii mai 1993.

Au urmat anii frumoși de viață de familie, condimentați cu toate ingredientele unei vieți firești, dar binecuvântate. Am împlinit deja 27 de ani de creștere și, sper eu, de maturizare, în care am primit ca dar de la Dumnezeu trei copii minunați. Acum cer Domnului har și înțelepciune pentru a putea continua urcușul vieții și a petrece celălalt timp al vieții noastre în pace și într-o înnoire continuă a împlinirii.

La vârsta la care sunt firești evaluările retrospective încerc să înțeleg mai bine tâlcul vremii care a trecut și să-l las să rodească și în inima celor pe care Dumnezeu i-a pus în calea mea în slujirea de preot și în cea de profesor. În acest sens, în cele ce urmează îmi propun să împărtășesc cititorilor unele gânduri izvorâte din experiența vieții de familie și de slujire pastorală.

Voi dezvolta demersul meu în două părți precedate de o introducere.

Fiecare parte va fi împărțită în capitole și secțiuni, urmărind un plan simplu care să pună la dispoziție o viziune, sper eu, cât mai clară în legătură cu modul în care familia poate fi constituită și susținută spre împlinire, încercând să identific și căile prin care pot fi depășite dificultățile inerente.

Fiind conștient că în zilele noastre nu este ușor să-ți rupi din timp pentru o lectură regulată care ar putea facilita urmărirea consecventă a firului abordării, în acest *cuvânt înainte* vreau să dau cititorului și posibilitatea de a gusta din conținut, punând în evidență încă de la început principalele idei și concluzii.

În introducere voi sublinia faptul că fiecare are în el un potențial de împlinire care este manifest de foarte tim-

puriu. Suntem moștenitorii unui neam și transmitem celor ce urmează o moștenire deosebit de complexă. Fiecare om are o cale specifică a împlinirii, deoarece potențialul său este unic. Căutând pacea și liniștea sufletească, așa cum ne îndeamnă Psalmistul (*Psalmul* 33, 13), ne putem așeza pe traiectoria autentică a vieții.

Dincolo de împlinirile de zi cu zi, mulțumirile, încercările și provocările pe care omul le poate simți prin sentimentul de pace sufletească, în fața fiecăruia este așezat un potențial de împlinire ce-și are începutul aici și acum și se deschide spre veșnicie. El se manifestă și în starea pe care o asumăm în lume ca parte dintr-o întregire în creație a Chipului lui Dumnezeu.

Împlinirea omului poate fi trăită fie în familie, fie în viața monastică, fie, dacă primele nu se realizează, într-un celibat dedicat unor cauze nobile.

Pentru a avansa spre această stare, avem nevoie să înțelegem modul în care putem distinge calea urcușului duhovnicesc, urmând chemările prin care suntem interpelați în inima noastră și dezvoltând abilitatea de a distinge căile mântuitoare de cele care ne risipesc în hățișurile acestei lumi.

Vom încerca să înțelegem împreună cum diferitele chemări, unele așezate în firea noastră, altele moștenite, iar altele venite din exterior, ne pot orienta, rând pe rând, spre ceea ce este potrivit inimii. Vom vedea că, pentru a nu ne rata vocația, este nevoie de onestitate față de noi înșine și față de oamenii și evenimentele pe care Dumnezeu ni le scoate în cale.

Nu sunt rare situațiile în care oamenii simt că au trăit o bună parte din viața lor în ceață și nu și-au în-

țeles foarte bine menirea. Unii ajung la o astfel de stare în adolescență, alții în tinerețe, mulți la cumpăna dintre cele două vârste, iar alții doar spre bătrânețe. Depășirea acestui moment de cumpănă este o convertire, o deșteptare, o reorientare a întregii personalități. Minunăția vieții binecuvântate constă tocmai în faptul că, pentru a ajunge la împlinirea în Hristos, nu este niciodată prea târziu. Dumnezeu poate să facă să răsară o cale de împlinire chiar dintr-un eșec sau dintr-o neorânduială, dacă omul știe să o evalueze corect și să tragă învățămintele de rigoare. Câtă vreme mai are zile de trăit poate nădăjdui. Totul este să învețe ceva din greșeli, să-și înnoiască duhul cel drept în cele dinlăuntru ale sale și să-l lase pe Dumnezeu să fie împreună-lucrător cu el.

În prima parte voi încerca să pun în evidență modul în care înțeleg eu familia și etapele pe care le urmează în procesul de maturizare.

Într-un prim capitol voi vorbi despre pregătirea pentru viața de familie, subliniind că ea se realizează încă de la începutul zămislirii omului și continuă pe toată durata copilăriei, adolescenței și tinereții.

Pruncul simte bucuriile sau suferințele anturajului în care urmează să se nască încă din pântecele mamei. Din păcate, mulți părinți nu înțeleg importanța acestei perioade. Fiind prinși cu grijile lumești, nu reușesc întotdeauna să ia în serios perioada gestației și primii ani ai copilăriei noilor veniți în familie.

Până la vârsta discernământului, copilul primește în inima sa tot ceea ce trăiește. Imaginea familiei echilibrate sau lipsa unor repere familiale stabile îl marchează. Dacă părinții nu reușesc să trăiască o viață rezonabilă, este im-

portant să-și înțeleagă neputința și, de dragul copiilor, să încerce să-și orienteze trăirea într-o direcție pozitivă. Pentru a depăși această stare, ei trebuie să identifice persoane de la care pot cere ajutor: părinți, nași, prieteni și Biserica. Înconjurați de un anturaj pozitiv, au toate șansele să se deschidă spre atitudini care pot aduce vindecare atât pentru ei, cât și pentru urmașii lor. Statornicirea în atitudini și rutine destructive va avea un impact major nu numai asupra familiei, ci și asupra modului în care copiii vor ajunge să se raporteze în viitor la perspectiva constituirii unei familii.

În secțiunea dedicată pregătirii adolescenților și tinerilor pentru viața de familie voi sublinia importanța pe care o au relațiile responsabile și asumate cu părinții. Părinții sunt cei care simt cel mai bine evoluțiile copiilor și, pe măsură ce aceștia se deschid spre înțelegerea complexității vieții, au nevoie de elemente de experiență care îi ajută să treacă cu bine peste provocările inerente acestei vârste. Curiozitățile nestăpânite pot duce în adolescență la traume majore care afectează întreg parcursul al vieții.

O secțiune distinctă este dedicată procesului de trecere de la deschiderea sentimentală spre apreciere, îndrăgostire, prietenie și iubire. Timpul în care un tânăr avansează spre astfel de experiențe este deosebit de important. Dacă se deschide prea devreme spre prietenii cu încărcătură sentimentală, există riscul major de a risipi potențialul de iubire tocmai prin nesincronizarea simțirilor cu posibilitatea asumării responsabile a iubirii într-un proiect familial.

Când un băiat și o fată își declară iubirea, este important ca acest sentiment să fie însoțit de mult realism.

Oamenii nu se pot cunoaște cu adevărat decât atunci când își asumă deplin conviețuirea, constituind familia prin căsătorie.

Pentru a ajunge la întemeierea unei căsătorii trainice, procesul de cunoaștere trebuie să fie înțeles cu mult realism și disponibilitate de adaptare. Toate aspectele negative observate înainte de căsătorie trebuie vindecate fără întârziere, deoarece sunt semnul unei neluări în considerare a problemei respective. Dacă slăbiciunile sunt trecute cu vederea, consecințele vor fi din ce în ce mai grave și vor deveni peste ani pietre de poticnire pentru viața de familie.

Cel de-al doilea capitol este destinat vârstelor vieții de familie.

Prin Taina Nunții se naște omul familial, care trece prin etape similare vieții trupești. Familia se zămislește atunci când viitorii soți își declară dragoste și determinare pentru a fi împreună o viață întreagă. Între acel moment și primirea Tainei Nunții putem vorbi despre o pregătire a nașterii familiei, similară perioadei gestației. Așa cum copilul își dezvoltă în pântecele mamei mădularele de care va avea nevoie în viața pământească, și familia își dezvoltă în timpul pregătirii pentru nuntă acele capacități de care va avea nevoie pe întreaga durată a vieții familiale. Îndrăznesc să duc analogia mai departe și să spun că Biserica este pântecele în care acest proces se realizează. Din acest motiv, este foarte important ca în comunitățile parohiale să fie luat în serios procesul de pregătire a mirilor pentru nuntă. Clericii, nașii, echipele pastorale și exemplele de familii împlinite prezente în comunitate pot avea un rol major.

Din păcate, în zilele noastre slujirea clericilor este orientată preponderent spre organizarea curentă a parohiilor și pe o viață liturgică aproape standardizată, iar nășia s-a devalorizat, fiind orientată spre un aspect utilitar sau prietenesc. Comunitățile în care funcționează cu eficiență echipe pastorale destinate susținerii familiilor în procesul de formare și maturizare sunt foarte rare, iar bunele exemple de viață familială nu sunt suficient valorizate. Pornind de la aceste realități, consider că este foarte important să fie reevaluat modul în care Biserica poate să-și consolideze pastorația tinerilor și a familiilor.

Una dintre problemele majore cu care ne confruntăm în societatea actuală este amânarea asumării responsabile a angajamentului familial. Mulți tineri își încep viața de cuplu în afara nunții și evită să exprime un angajament de lungă durată. Pentru a înțelege modul în care s-a cristalizat în timp mesajul eclesial în legătură cu pregătirea și binecuvântarea căsătoriei, voi aborda în două secțiuni distincte mesajul pedagogic al ritualului Logodnei și al Tainei Nunții, punând în evidență modul în care cultul a statornicit sensuri deosebit de importante.

Oficializarea asumării căsătoriei, deși nu se mai poate face printr-un ritual bisericesc și distinct al logodnei, ne oferă prin elementele liturgice regăsite în slujba logodnei un suport consistent pentru consolidarea făgăduinței în credință, înțelegere, adevăr și dragoste. Aceste patru valori sunt stâlpii de temelie ai edificiului familial.

Taina Nunții, ca încununare în Hristos și în Biserică, subliniază importanța unirii într-un gând și asumarea binecuvântării dumnezeiești pentru ca fiecare dintre soți să-și împlinească menirea în trupul familial.

Ultima secțiune din acest capitol este dedicată procesului de creștere și de maturizare a vieții de familie. Nașterea de prunci participă la creșterea și maturizarea familiei. Îndrăznesc să afirm că primul prunc este tocmai familia însăși. Dacă soții înțeleg acest aspect și dăruiesc familiei timpul și îngrijirea pe care le-ar dărui unui copil, ar simți cum cresc și se desăvârșesc, având și mai mult timp și pricepere, inclusiv pentru copiii pe care-i vor primi pe parcursul anilor.

Este evident că realitatea nu corespunde întotdeauna cu idealurile pe care le putem avea. Cu toate acestea, pentru a reuși să avansăm spre împlinire, este necesar să cunoaștem direcția spre care ar trebui să ne îndreptăm. Cunoscând orientarea, putem identifica abaterile de la calea firească și înțelege mai bine modul în care putem corecta anumite devieri.

În cea de-a doua parte, constatând amploarea suferințelor care apar în viața de familie, voi încerca să aduc în atenție anumite aspecte legate de modul în care aceasta poate fi îngrijită și susținută.

Într-un prim capitol voi vorbi despre slăbiciunile care intervin în viața de familie cauzate de o pregătire neadecvată. Mulți nu-și asumă la vremea potrivită deschiderea pentru viața de familie. O fac ori prea devreme, ori prea târziu. Momentul potrivit este atunci când omul reușește să se maturizeze, dobândind stăpânire de sine, și când este capabil să se delimiteze de superficialități și de nestatornicie. Un alt motiv este neluarea în considerare a nepotrivirilor dintre persoane legate de vârstă, complementaritate și identitate. Uneori sunt trecute cu vederea aspecte importante, sperând ca după căsătorie lucrurile

să se rezolve de la sine. Din păcate, nepotrivirile neluate în considerare se amplifică și ajung uneori de necontrolat. Pentru a identifica elemente utile aspectului curativ în demersul meu, voi încerca să creionez anumite direcții de abordare care se hrănesc și din experiența slujirii pastorale.

Un capitol distinct este rezervat raportului dintre unirea familială și responsabilitatea socială. Persoanele care se căsătoresc trebuie să-și asume deplin unirea atât în societate, cât și înaintea lui Dumnezeu. Din acest motiv este important să fie corect înțeleasă legătura dintre căsătoria civilă și cea religioasă, luând în considerare exigențele societale și bisericești.

Un al treilea capitol este dedicat suferințelor vieții de familie provocate de neorânduieli instalate în primii ani după nuntă. Din păcate, soții cred că, odată căsătoriți, au o comoară din care pot cheltui o viață întreagă și consideră că este firesc să accepte că, pe măsură ce timpul trece, patrimoniul sentimental și de disponibilitate se diminuează. Cred că această înțelegere nu este satisfăcătoare. Viața de familie crește și se maturizează atât în ceea ce privește existența, cât și ca împlinire. Patrimoniul sentimental-relațional din familie trebuie cultivat continuu și consolidat cu elemente care depășesc efemeritatea.

Pentru ca acest proces să se realizeze în condiții optime, tânăra familie trebuie să-și cultive autonomia, să deprindă comunicarea non-verbală și stăpânirea în exprimare și să ajungă la o sincronizare a ritmului de viață și de stabilire a bunelor rutine. Deosebit de importantă în acest proces este și cultivarea continuă a stăpânirii de

sine și dobândirea capacității de înfrânare, în toate aspectele vieții de familie.

Ultimul capitol al acestei părți este dedicat procesului de erodare a relațiilor familiale, care, din păcate, duce adesea la divorț. Voi aborda la acel moment principalele cauze de avansare spre divorț care intervin încă de la începutul căsniciei. Un aspect important este cel legat de imaginea pe care o are divorțul în mentalul colectiv. Din cauza faptului că procedurile de despărțire au fost simplificate semnificativ, unii soți ajung foarte ușor să avanseze perspectiva ruperii legăturii familiale, fără a evalua în mod responsabil consecințele. Din acest motiv, este important să înțelegem căile și mijloace care pot fi utile pentru evitarea divorțului.

Din păcate, realitatea tristă este că în societatea actuală numărul familiilor destrămate crește din ce în ce mai mult. Biserica Ortodoxă nu încurajează divorțul și trebuie să facem tot ceea ce ne stă în putință pentru a evita acest deznodământ. În cazul în care el este pronunțat de către instanțele civile, Biserica îl ia în considerare și îngăduie a doua și eventual a treia nuntă, însă pe cale de iconomie. Dispensele și binecuvântările speciale nu sunt altceva decât măsuri de îngăduință cu caracter terapeutic prin care Biserica încearcă să-i însoțească pe cei care au trecut prin momente de criză pentru a redobândi nădejdea în mântuire și într-un nou început, așezându-i într-o oarecare rânduială atât în plan personal, cât și comunitar-bisericesc.

În loc de concluzii voi încerca să subliniez importanța valorizării procesului de împlinire în viața de familie

atât pentru persoanele în cauză, cât și pentru generațiile viitoare.

Împărtășind cititorilor din înțelegerile mele în legătură cu acest subiect, nădăjduiesc să mă fac purtător al unui mesaj de nădejde și încredere pentru cei care se angajează pe calea Nunții.

Dacă fiecare dintre noi lucrăm cu tenacitate la propria împlinire, participăm la lucrarea dumnezeiască și, odată cu noi, vor fi binecuvântați și cei din jurul nostru și lumea întreagă.

Bruxelles, 21 august 2020

INTRODUCERE. ASUMAREA CHEMĂRILOR VIEȚII

Introducere. Asumarea chemărilor vieții

Omul își trăiește viața într-un dialog continuu cu el însuși și cu tot ceea ce-l înconjoară. Ca încununare a întregii creații, acesta este în centrul lucrării proniatoare, iar ca făptură liberă, are capacitatea de a alege, de a opta și de a distinge între diferitele atracții și chemări care-l interpelează.

Fiind trup și suflet, el este afectat de interacționări atât de natură biologică, cât și spirituale. Cele două categorii nu se exclud, dar este nevoie de discernământ pentru a opera o ierarhizare a lor după criterii axiologice, care să țină cont de sensul și prioritățile vieții.

Omul, făcut după chipul și asemănarea Ziditorului, a primit de la Dumnezeu porunca de a crește (*Facere* 1, 28)[1], aceasta fiind, de fapt, o chemare spre împlinire. Din

[1] Serafim Rose face trimitere la cuvintele Sfântului Vasile cel Mare și la cele ale Sfântului Grigore de Nyssa, care vorbesc despre omul începuturilor și pun în evidență aceste aspecte. A se vedea Serafim Rose, *Cartea Facerii, crearea lumii și omul începuturilor*, trad. Constantin Făgețan, Sofia, 2001, p. 102.

păcate, ascultând de instincte mai mult decât de cuvântul lui Dumnezeu, el s-a făcut părtaș unei degradări, consecință a ruperii legăturii de încredere în care a fost așezat.

Dumnezeu nu putea lăsa umanitatea neîmplinită și, de aceea, a vestit calea prin care va fi reașezată în strălucirea cea dintâi (*Facere* 3, 14), fără a stabili însă o îngrădire în timp, prețuind participarea liberă a omului la propria înnoire. Fiind mai presus de orice constrângere temporală, Părintele Ceresc a asumat astfel o *împreună-călătorire* cu omul, într-un parcurs de zeci de veacuri de pedagogie discretă, printr-o lucrare a iubirii, răbdării, perseverenței, îngăduinței, dar în unele situații și a fermității.

La plinirea vremii, atunci când o tânără a putut să-și învingă propriile înțelegeri și să rostească „Fie mie după cuvântul Tău” (*Luca* 1, 38), omului i-a fost deschisă Calea înnoirii[2].

Modul în care Fecioara Maria a asumat comuniunea cu Dumnezeu, pe tot parcursul vieții sale, este pentru noi sprijin și călăuzire în propria creștere duhovnicească și împlinire[3]. Copilărind în atmosfera prezenței dumnezeiești, a ajuns la deschiderea spre primirea chemării lăuntrice. S-a lăsat în grija Domnului și și-a asumat menirea, împlinind din toată ființa ei cele ce-i erau puse înainte, iar pe cele încă neînțelese le păstra în inimă (*Luca* 2, 51).

Din această disponibilitate pentru asumarea chemării, neviciate de împotriviri omenești, Dumnezeu a pus

[2] Sfântul Atanasie cel Mare, *Cuvânt despre întruparea Cuvântului*, trad. de Dumitru Stăniloae (coll. *Părinți și scriitori bisericești*, vol. 15), București, 1987, p. 100.

[3] Vezi Adrian Lucian Dinu, *Maica Domnului în teologia Sfinților Părinți*, Editura Trinitas, Iași, 2004, p. 101.

început lucrării de restaurare a omului și a creației întregi, așa cum ne spune troparul Bunei-Vestiri[4].

Atitudinea Fecioarei Maria a fost prețuită și cinstită de Mântuitorul, arătând că toată umanitatea a fost cuprinsă în această participare la iconomia mântuirii[5]. Când femeia din mulțime a spus „Fericit este pântecele care Te-a purtat și fericiți sunt sânii pe care i-ai supt!" (*Luca* 11, 27), Mântuitorul a arătat că toți cei care ascultă Cuvântul Domnului și-l împlinesc au parte de aceeași binecuvântare (*Luca* 11, 28).

Ascultând și urmând calea deschisă de Cuvântul Domnului, omul ajunge să trăiască împlinirea potențialului așezat în el.

Fiecare dintre noi ar trebui să fie preocupat de modul în care poate ajunge la împlinire și să înțelegem cum putem să fim lucrători spre a desăvârși ceea ce a fost așezat de Dumnezeu în lăuntrul nostru.

Familia este o cale de împlinire și merită să fie înțeleasă în complexitatea ei duhovnicească.

Fără a avea pretenția de a da răspunsuri complete la această preocupare, în cele ce urmează îmi propun să împărtășesc unele gânduri izvorâte din experiența vieții

---

[4] „Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea Tainei celei din veac. Fiul lui Dumnezeu, Fiu Fecioarei se face și Gavriil harul îl binevestește. Pentru aceasta și noi, împreună cu Dânsul, Născătoarei de Dumnezeu să-i strigăm: Bucură-te, cea plină de har, Domnul este cu tine!" Vezi: *Mineiul pe Martie*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2001, p. 187.

[5] „Dacă Hristos izbăvește lumea, Maica Domnului o apără și aduce „dezumanizării" ei mângâierea harului". Vezi Paul Evdokimov, *Femeia și mântuirea lumii*, Editura Christiana, București 2004, p.180.

de familie și a slujirii pastorale, nădăjduind că voi putea aduce în atenția cititorului câteva aspecte folositoare.

Umanitatea are nevoie de familii împlinite. Din acestea se vor naște prunci care vor putea să aducă mai multă lumină peste vremurile înnegurate de atâtea înțelegeri confuze.

I. Viața ca dar dumnezeiesc

I. Viața ca dar dumnezeiesc

Valoarea vieții este dată, în primul rând, de faptul că întreaga creație este un dar dumnezeiesc[1]. Am putea spune, de asemenea, că fiecare dintre noi suntem rod al unei înlănțuiri de daruri ce au fost făcute peste veacuri neamului din care provenim. Dacă un singur om ar fi lipsit din genealogia noastră, noi nu am fi fost aici. Dacă părinții nu ar fi primit binecuvântarea darului zămislirii în momentul care a fost începutul vieții noastre, nu am fi existat. De aceea, înțelegând că este atâta purtare de grijă la temelia fiecărei vieți, ar trebui să fim foarte responsabili față de darurile cu care am fost investiți, dar și față de chemările care le însoțesc.

Prima consecință a înțelegerii vieții ca dar dumnezeiesc[2] ar trebui să fie valorizarea relației cu dăruitorul

[1] Dumitru Stăniloae, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, I, Ed. Cristal, București, 1995, p. 10. Vezi, de asemenea, Ioannis Zizioulas, *Creația ca Euharistie,* trad. Caliope Papacioc, Editura Bizantină, București, 1999, p. 33.

[2] În aceeași lucrare, John Breck distinge noțiunile de „sacralitate a vieții" și de „sfințenie a vieții". Viața este un dar sacru, iar sfințenia vieții este răspunsul pe care omul îl dă, prețuind darul. Sfințenia

și abordarea responsabilă a tuturor trăirilor. Asumând această legătură, omul dobândește criterii de evaluare și de punere în lucrare, avansând spre abilitatea de a distinge între pornirile care vin din natura biologică și din interacționarea cu lumea și chemările care vin din partea lui Dumnezeu, pentru a ne așeza pe calea desăvârșirii.

Primele cuvinte adresate de Dumnezeu omului sunt o chemare întru binecuvântare:

> „Și Dumnezeu i-a binecuvântat, zicând: Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l supuneți; și stăpâniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul!" (*Facere* 1, 28)

Fructificând binecuvântarea și asumând chemarea, omul avansează spre împlinire, punând în valoare ceea ce a primit ca potențial, supunând și stăpânind creația.

Stăpânirea creației și supunerea făpturilor este o participare la lucrarea Creatorului[3]. Chipul în care este chemat la această împreună-lucrare este evidențiat de modul în care Dumnezeu Însuși se raportează la creație[4]. Părinții Bisericii ne spun că Dumnezeu a zidit și îngrijește omul și creația prin iubire[5]. Astfel, și omul are chemarea de a

---

„are în vedere lupta anevoioasă, dar binecuvântată a persoanei umane pentru dobândirea asemănării cu Dumnezeu". JOHN BRECK, *Darul sacru al vieții*, traducere de P.S. IRINEU POP BISTRIȚEANUL, Ed. Patmos, Cluj-Napoca, 2001, pp. 9-10.

[3] Vezi RICHARD LEAKEY, *Originea omului*, Humanitas, 1995.

[4] DUMITRU STĂNILOAE, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu,* Editura Cristal, București, 1995, pp.14-16.

[5] SFÂNTUL GRIGORIE DE NYSSA, *Marele cuvânt catehetic*, PG 45, col. 21.

se împlini, iubind tot ceea ce Dumnezeu a creat, privind tot și toate ca daruri dumnezeiești[6].

Trebuie să înțelegem însă că nu este ușor să ajungem la această stare, deoarece, după căderea în păcat, s-a încețoșat înțelegerea adevăratei valori a celor create, astfel încât ceea ce era menit să-i fie binecuvântare a ajuns să se transforme în blestem. Pământul, care ar fi trebuit să-i fie supus omului, îl pune la munci aspre pentru a-l răsplăti cu roade. O mare parte dintre făpturi se dovedesc a-i fi potrivnice și chiar ostile. Contradicțiile din propria-i minte îl erodează și îl împing spre atitudini necugetate. În acest context, însoțit de pedagogia divină, omul a fost pus în situația de a reînvăța cum poate să răzbată cărările vieții și, din generație în generație, a dobândit un potențial de înțelegere supra-rațională, iar prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu i s-a deschis omului calea spre redobândirea *Strălucirii dintâi*[7].

---

[6] Părintele John Breck, în lucrarea *Darul sacru al vieții,* pune în valoare această înțelegere, subliniind că viața omului este și o expresie creatoare a iubirii. A se vedea JOHN BRECK, *Darul sacru al vieții*, pp. 5-7.

[7] Vezi SFÂNTUL ATANASIE CEL MARE, *Cuvânt despre întruparea Cuvântului*, trad. de DUMITRU STĂNILOAE (coll. *Părinți și scriitori bisericești,* vol. 15), București, 1987, p. 111.

Cuprins

Partea întâi. Împlinirea omului în viața de familie

Partea a doua. Terapia vieții de familie

Familia este o cale de împlinire și merită să fie înțeleasă în complexitatea ei duhovnicească.

Fără a avea pretenția de a da răspunsuri complete la această preocupare, îmi propun să împărtășesc unele gânduri izvorâte din experiența vieții de familie și a slujirii pastorale, nădăjduind că voi putea aduce în atenția cititorului câteva aspecte folositoare.

Umanitatea are nevoie de familii împlinite. Din acestea se vor naște prunci care vor putea să aducă mai multă lumină peste vremurile înnegurate de atâtea înțelegeri confuze.

Dacă fiecare dintre noi lucrăm cu tenacitate la propria împlinire, participăm la lucrarea dumnezeiască și, odată cu noi, vor fi binecuvântați și cei din jurul nostru întreaga lume.

9 786063 709920

Isbn: 978-606-37-0992-0